

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.9.2010
SEC(2010) 1127

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Συνοδευτικό έγγραφο της

Πρότασης

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών
(ENISA)**

{COM(2010) 521 τελικό}
{SEC(2010) 1126}

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1.1. Σκοπός

Η παρούσα εκτίμηση επιπτώσεων εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο πρέπει να διαμορφώνεται ένας εκσυγχρονισμένος οργανισμός για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών (ΑΔΠ - ΑΔΠ), ευρέως αναγνωρισμένος ως το ενδεδειγμένο και αναγκαίο μέσο πολιτικής για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ΑΔΠ, ώστε να παρέχει στήριξη στους οργανισμούς των κρατών μελών και στην Επιτροπή για την επίτευξη των στόχων πολιτικής για την ΑΔΠ, όταν λήξει η εντολή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA) το Μάρτιο του έτους 2012.

1.2. Ιστορικό

Στο σημερινό κόσμο, η κοινωνία και η οικονομία εξαρτώνται κατά τρόπο κρίσιμο από την καλή λειτουργία των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ). Συνεπώς έχει ύψιστη σημασία η διασφάλιση τόσο της σταθερότητας των συστημάτων όσο και της εμπιστοσύνης των χρηστών προς αυτά. Το αυξανόμενο πλήθος απειλών, επιθέσεων και κακόβουλου λογιστικού που χρησιμοποιούνται εναντίον των συστημάτων θα ήταν δυνατόν να διακυβεύσει την καλή λειτουργία της βασικής υποδομής δικτύων και πληροφοριών. Δεδομένου ότι τα εν λόγω συστήματα και δίκτυα είναι διεθνή, είναι αναγκαίο να υπάρξει απόκριση σε ευρωπαϊκό επίπεδο στην πρόκληση που αποτελεί η ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών (ΑΔΠ).

Για την αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων, το έτος 2004 συγκροτήθηκε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφαλείας Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA)¹ για χρονικό διάστημα πέντε ετών, ώστε «να διασφαλισθεί υψηλό και αποτελεσματικό επίπεδο ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών στην Κοινότητα, (...) προκειμένου να αναπτυχθεί νοοτροπία ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών προς όφελος των πολιτών, των καταναλωτών, των επιχειρήσεων και των οργανισμών δημοσίου τομέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με συμβολή στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.».

Έκτοτε οι προκλήσεις για την ΑΔΠ μεταβάλλονται σταθερά, ακολουθώντας τις εξελίξεις της τεχνολογίας και της αγοράς. Συνεπώς, αρκετό χρόνο πριν από τη λήξη ισχύος του κανονισμού για τον ENISA το Μάρτιο του 2009, η Επιτροπή ξεκίνησε διαδικασία προσδιορισμού, από κοινού με τους σχετικούς συμφεροντούχους, προτάσεων πολιτικής που θα μπορούσε να εξυπηρετήσουν καλύτερα τους στόχους ΑΔΠ της ΕΕ από το έτος 2009 και μετά. Σε συνέχεια ενδιάμεσης αξιολόγησης του ENISA το έτος 2007² και δημόσιας διαβούλευσης³, στις 4 Σεπτεμβρίου του 2008, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσαν κανονισμό που παρατείνει την εντολή του ENISA, ως είχε, κατά τρία έτη, μέχρι τις

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 460/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10^{ης} Μαρτίου 2004, για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών.

² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σχετικά με την αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA) - COM(2007)285, της 01.06.2007, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0285:EN:NOT>.

³ Η διαβούλευση διεξήχθη από 13 Ιουλίου μέχρι 7 Σεπτεμβρίου του 2007.

13 Μαρτίου 2012⁴. Στις αιτιολογικές σκέψεις του εν λόγω κανονισμού, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζητούν **«περαιτέρω συζήτηση για τον Οργανισμό [και] τη γενική κατεύθυνση των προσπαθειών για αυξημένη ασφάλεια δικτύου και πληροφοριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.»**

Η Επιτροπή διευκόλυνε τη συζήτηση με τη δρομολόγηση ακόμη μίας δημόσιας διαβούλευσης σε επίπεδο ΕΕ το Νοέμβριο του 2008, με αντικείμενο τους ενδεχόμενους στόχους ενισχυμένης πολιτικής για την ΑΔΠ και τα μέσα επίτευξης αυτών των στόχων⁵. Επίσης, το Δεκέμβριο του 2008, η Επιτροπή διοργάνωσε εργομήγυρη με ειδικούς για την ΑΔΠ προερχόμενους από τους αρμόδιους οργανισμούς των κρατών μελών, με αντικείμενο τα μέσα και τους μηχανισμούς ενισχυμένης πολιτικής της ΕΕ για την ΑΔΠ. Επιπλέον, το Μάρτιο του 2009, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με την Προστασία Υποδομών Πληροφοριών Ζωτικής Σημασίας (ΠΥΠΖΣ - CIP)⁶, όπου περιγράφεται ο νευραλγικός ρόλος του ENISA όσον αφορά τη στήριξη της ΕΕ για την ενίσχυση της ασφάλειας, της ικανότητας αποκατάστασης και της ετοιμότητας. Η προσέγγιση αυτή υιοθετήθηκε στην υπουργική διάσκεψη για την ΠΥΠΖΣ που έλαβε χώρα στο Ταλίν, στις 27 και 28 Απριλίου του 2009, ένα από τα συμπεράσματά της οποίας ήταν ότι **«οι επικείμενες νέες και μακροχρόνιες προκλήσεις απαιτούν προσεκτική επανεξέταση και αναδιατύπωση της εντολής του οργανισμού, ώστε να εστιάσει καλύτερα στις προτεραιότητες και στις ανάγκες της ΕΕ· να επιτευχθεί ικανότητα περισσότερο ευέλικτης απόκρισης· να αναπτυχθούν ευρωπαϊκές δεξιότητες και ικανότητες· και να ενισχυθούν η επιχειρησιακή ικανότητα του οργανισμού και η συνολική του επιρροή. Κατά τον τρόπο αυτό ο ENISA θα μπορούσε να καταστεί μόνιμο κήμα κάθε κράτους μέλους και ευρύτερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»**

Στις 18 Δεκεμβρίου του 2009, το Συμβούλιο εξέδωσε ψήφισμα **«για μια ευρωπαϊκή συνεργατική προσέγγιση όσον αφορά την «Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών»⁷**, όπου τονίζεται ότι **«ο ENISA, στο πλαίσιο αναθεωρημένης εντολής, θα αποτελέσει το κέντρο εμπειρογνωμοσύνης της ΕΕ σε ζητήματα που αφορούν την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών της ΕΕ.»**

Στο έγγραφο της Επιτροπής με τίτλο «Ευρώπη 2020. Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη⁸, μια από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες με τις οποίες προωθείται η Ευρώπη του 2020 είναι το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη, στο οποίο η ΑΔΠ παίζει κεντρικό ρόλο. Ο στόχος αυτής της πολιτικής πρωτοβουλίας με στόχο **εμπιστοσύνη και αίσθημα ασφαλείας όσον αφορά το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη είναι να δοθεί η δυνατότητα στην ΕΕ, στα κράτη μέλη και στους συμφεροντούχους να αναπτύξουν υψηλού επιπέδου δυνατότητες και ετοιμότητα για πρόληψη, εντοπισμό και καλύτερη απόκριση σε προβλήματα ΑΔΠ.** Αυτό θα συμβάλει στην αύξηση της εμπιστοσύνης στην ενιαία ευρωπαϊκή ψηφιακή αγορά και στην ασφάλειά της και θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1007/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 2008, περί τροποποίησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 460/2004 για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών ως προς την διάρκειά του (ΕΕ L 293 της 31.10.2008).

⁵ Από 7 Νοεμβρίου 2008 μέχρι 9 Ιανουαρίου 2009, έκθεση διαθέσιμη στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/nis_public_consultation/index_en.htm.

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την προστασία υποδομών πληροφοριών ζωτικής σημασίας - COM(2009)149 της 30.03.2009.

⁷ Ψήφισμα του Συμβουλίου, της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2009, για μια ευρωπαϊκή συνεργατική προσέγγιση όσον αφορά την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών (2009/C 321/01).

⁸ COM(2010)2020.

2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

2.1. Το πρόβλημα

Έχουν εντοπισθεί τα ακόλουθα βασικά προβλήματα, που καθιστούν τους συμφεροντούχους ευάλωτους σε απειλές για την ΑΔΠ και σε συμβάντα σχετικά με ΑΔΠ. Για όλα τα βασικά προβλήματα προκύπτει ότι υπάρχει σε επίπεδο ΕΕ ανάγκη αξιόπιστου μηχανισμού αντιμετώπισής του, που θα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις ταχύτητας, σε ολόκληρη την Ευρώπη, υπό τις σταθερά μεταβαλλόμενες συνθήκες από άποψη τεχνολογίας και αγοράς όσον αφορά την ΑΔΠ.

- **Η ποικιλότητα και ο κατακερματισμός των εθνικών προσεγγίσεων.** Τα προβλήματα ΑΔΠ δεν περιορίζονται από εθνικά όρια και συνεπώς δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά μόνο σε εθνικό επίπεδο. Ταυτοχρόνως, κάθε πρόβλημα αντιμετωπίζεται με πολλούς διαφορετικούς τρόπους από τις δημόσιες αρχές των διαφόρων κρατών μελών. Το σημαντικό πλήθος απαιτήσεων για την ασφάλεια στα διάφορα κράτη μέλη επιβάλλει οικονομικά βάρη στις επιχειρήσεις που ενεργούν σε επίπεδο ΕΕ, με αποτέλεσμα κατακερματισμό και έλλειψη ανταγωνιστικότητας στην ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά.
- **Περιορισμένη ικανότητα έγκαιρης προειδοποίησης και απόκρισης στην Ευρώπη.** Τα υφιστάμενα εθνικά συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και χειρισμού συμβάντων διαφέρουν σημαντικά στα διάφορα κράτη μέλη, ενώ δεν υφίστανται συστήματα σε επίπεδο ΕΕ. Υπάρχει ανάγκη ενωσιακών μέσων πολιτικής για τον εντοπισμό κινδύνων και αδυναμιών σχετικών με την ΑΔΠ, για τη συγκρότηση των ενδεδειγμένων μηχανισμών απόκρισης και για γίνουν οι μηχανισμοί αυτοί γνωστοί στους συμφεροντούχους και να εφαρμόζονται από αυτούς.
- **Απουσία αξιόπιστων δεδομένων και περιορισμένες γνώσεις γύρω από τα εξελισσόμενα προβλήματα.** Σχετικά με τις επιπτώσεις αλλά και με το ενδεχόμενο επέλευσης συμβάντων σχετικών με την ΑΔΠ, οι διαθέσιμες αξιόπιστες πληροφορίες είναι εξαιρετικά λίγες, οπότε καθίσταται δυσχερές για τους πολιτικούς ιθύνοντες να υιοθετούν τα ενδεδειγμένα μέτρα πολιτικής για τις επιχειρήσεις να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με επενδύσεις στην ασφάλεια.
- **Έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με κινδύνους και προκλήσεις σχετικά με την ΑΔΠ.** Αρμόδιοι για τη ΑΔΠ είναι οι μεμονωμένοι συμφεροντούχοι, αλλά οι αρμοδιότητές τους δεν είναι πάντοτε σαφώς καθορισμένες και γνωστές. Αφενός οι καταναλωτές συχνά υποτιμούν τους κινδύνους ΑΔΠ και αγνοούν την προσωπική τους ευθύνη για τη διασφάλιση των συστημάτων τους ΤΠΕ. Αφετέρου, συχνά οι επιχειρήσεις ξεετάζουν κυρίως το κόστος της ΑΔΠ και όχι τη δυνητική οικονομία που συνεπάγεται.
- **Η διεθνής διάσταση των προβλημάτων ασφαλείας δικτύων και πληροφοριών.** Από τη φύση τους, οι απειλές για την ΑΔΠ και τα τυχόν επακόλουθα συμβάντα έχουν διεθνή χαρακτήρα, οπότε οι ενέργειες σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να είναι λιγότερο αποτελεσματικές όταν τα προβλήματα ΑΔΠ δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς και σε διεθνές επίπεδο. Είναι ανάγκη να αναπτυχθούν για την ΑΔΠ σε ενωσιακό επίπεδο στρατηγική και σημείο αναφοράς, ώστε η ΕΕ να τεθεί σε καλύτερη θέση διεθνώς.
- **Η ανάγκη υποδειγμάτων συνεργασίας για την εξασφάλιση επαρκούς εφαρμογής της πολιτικής.** Η επαρκής εφαρμογή των πολιτικών ΑΔΠ απαιτεί υποδείγματα συνεργασίας

σε επίπεδο ΕΕ. Οι συμφεροντούχοι έχουν ανάγκη από οδηγίες για τον εντοπισμό απειλών της ΑΔΠ και για την ανάπτυξη ορθών πρακτικών κατά την εφαρμογή των υφιστάμενων πολιτικών ΑΔΠ.

- **Η ανάγκη αποτελεσματικότερης δράσης κατά του κυβερνοεγκλήματος.** Οι προσπάθειες για την ΑΔΠ έχουν οργανωθεί κατά κύριο λόγο με βάση τον τέως πρώτο πυλώνα, ο οποίος περιλαμβάνει θέματα που εξετάζονται μεταξύ των θεσμικών οργάνων. Όμως, με την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισαβόνας, είναι αναγκαίο να λαμβάνεται υπόψη ευρύτερο πακέτο καθηκόντων για κάθε Οργανισμό ΑΔΠ, καλυπτόμενων έτσι τομέων των «δεύτερου και τρίτου πυλώνα», δηλαδή θεμάτων για τα οποία παλαιότερα αποφάσιζε μόνο το Συμβούλιο.

2.2. Οι κυρίως ενδιαφερόμενοι για το πρόβλημα

Τα συμβάντα ΑΔΠ θα ήταν δυνατόν να έχουν εξαιρετικά μεγάλη επίπτωση σε διάφορους συμφεροντούχους, στους οποίους περιλαμβάνονται μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις, δημόσιες αρχές και υπηρεσίες αλλά και μεμονωμένοι πολίτες. Δηλαδή, ο καθένας είναι ενδιαφερόμενος και υπεύθυνος για την ΑΔΠ.

Ποσοτικά, η αντικειμενική πληροφόρηση σχετικά με το ακριβές πλήθος συμβάντων ΑΔΠ και/ή των αντίστοιχων οικονομικών τους επιπτώσεων είναι ελάχιστη ή ανύπαρκτη. Κάποια ένδειξη παρέχεται στη μελέτη αγοράς της IDC EMEA⁹, όπου αναφερόταν ότι το 28% των νοικοκυριών της ΕΕ-27 είχαν πληγεί από προβλήματα με απρόκλητα μηνύματα ή ιούς κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο. Κατά μέσο όρο, κατά το τελευταίο έτος περίπου το 7% των επιχειρήσεων αντιμετώπισε συμβάν σχετικό με την ασφάλεια.

3. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΗ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ, ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΛΟΓΩ ΕΕ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ

Η αλληλεξάρτηση συστημάτων δικτύων και πληροφοριών καθιστά εξαιρετικά δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να κρίνουν ορθά οι μεμονωμένοι παράγοντες την οικονομική και κοινωνική επίπτωση παγκοσμίως των μέτρων που λαμβάνουν για την προστασία κατά συμβάντων ΑΔΠ. Οι διάφορες εθνικές πολιτικές και πρακτικές κατακερματίζουν την εσωτερική αγορά λόγω αφενός των αρνητικών εξωτερικών επιπτώσεων συμβάντων ΑΔΠ (οι ανεπαρκείς πολιτικές πλήττουν αγορές σε άλλα κράτη μέλη), και αφετέρου των θετικών εξωτερικών επιπτώσεων ορθών πρακτικών ΑΔΠ (ορθή πρακτική σε κάποιο κράτος μέλος βελτιώνει την ΑΔΠ ως σύνολο, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό σαφές κοινωνικό αγαθό). Κατόπιν τούτου, η ενωσιακή πολιτική παρέμβαση δικαιολογείται, διότι αναμένεται ότι θα μπορούσε να προσφέρει πραγματική προστιθέμενη αξία στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Η εν λόγω προστιθέμενη αξία αναγνωρίζεται και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 460/2004, με τον οποίο συνιστάται ο ENISA, όπου προβλέπεται ότι οι αρμοδιότητες του ENISA έχουν σκοπό να συμβάλουν στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Επιπλέον, η παρέμβαση σε επίπεδο ΕΕ για την πολιτική ΑΔΠ δικαιολογείται με την *αρχή της επικουρικότητας*. Όπως σημειώνεται στην ανακοίνωση για την ΠΥΠΖΣ, η ευρωπαϊκή στρατηγική χωρίς καμία παρέμβαση σε εθνικές πολιτικές ΑΔΠ ουσιαστικά σημαίνει ότι θα ζητηθεί από κάθε κράτος μέλος να ασχολείται μόνο με τις δικές του υποθέσεις, χωρίς να

⁹ IDC EMEA, The European Network and Information Security Market, Scenario, Trends and Challenges (IDC EMEA, Η ευρωπαϊκή αγορά ασφαλείας δικτύων και πληροφοριών, εκδοχές, τάσεις και προκλήσεις, Απρίλιος 2009, με αναφορά στην έρευνα ηλε-ανακοινώσεων του Ευρωβαρομέτρου, Απρίλιος 2007).

λαμβάνεται υπόψη η αλληλεξάρτηση των πληροφορικών συστημάτων. Συνεπώς, ο ενδεδειγμένος βαθμός συντονισμού μεταξύ των κρατών μελών ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα σωστής διαχείρισης των διασυνοριακών επιπτώσεων κινδύνων για την ΑΔΠ συμβαδίζει με την αρχή της επικουρικότητας. Επιπλέον, η δράση σε επίπεδο ΕΕ αναμένεται ότι θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα όλων των υφιστάμενων εθνικών πολιτικών.

Οι πολίτες της ΕΕ εμπιστεύονται σε συνεχώς μεγαλύτερο βαθμό τα δεδομένα τους σε πολύπλοκα πληροφορικά συστήματα (π.χ. πληροφορική σύννεφου). Κατά συνέπεια, η εναρμονισμένη και συνεργατική δράση για πολιτική ΑΔΠ είναι δυνατόν να έχει ισχυρή ευεργετική επίπτωση στην αποτελεσματική προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων, και ειδικότερα στο δικαίωμα της προστασίας προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικότητας. Για το λόγο αυτό, επίσης φαίνεται πλήρως δικαιολογημένη η συνέχιση της δράσης για πολιτική σε επίπεδο ΕΕ.

4. ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η παρούσα εκτίμηση επιπτώσεων εξετάζει το βαθμό στον οποίο ένας εκσυγχρονισμένος Οργανισμός ΑΔΠ, που αναγνωρίζεται ότι αποτελεί την πλέον ενδεδειγμένη οργανωτική δομή, θα μπορούσε να διαμορφωθεί καλύτερα ώστε να συμβάλει, σε συνδυασμό με άλλα μέσα της Ένωσης, στην επίτευξη των στόχων πολιτικής.

Ο γενικός στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα στην ΕΕ, στα κράτη μέλη και στους συμφεροντούχους να αναπτύξουν υψηλό βαθμό ικανότητας και ετοιμότητας για την αποτροπή, τον εντοπισμό και την βέλτιστη απόκριση σε προβλήματα ΑΔΠ. Αυτό θα συμβάλει στην αύξηση της εμπιστοσύνης και της ασφάλειας στην ενιαία ευρωπαϊκή ψηφιακή αγορά και θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

Ο στόχος αυτός υποδιαιρείται σε επτά ειδικούς στόχους:

- (1) **Συνέπεια κανονιστικών προσεγγίσεων** — παροχή οδηγιών και συμβουλών στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη σχετικά με την επικαιροποίηση και την ανάπτυξη ολιστικού κανονιστικού πλαισίου στον τομέα της ΑΔΠ·
- (2) **Πρόληψη, εντοπισμός και απόκριση** — βελτίωση ετοιμότητας με συμβολή στην ευρωπαϊκή ικανότητα έγκαιρης προειδοποίησης και απόκρισης σε συμβάντα, στην ανάπτυξη πανευρωπαϊκών σχεδίων έκτακτης ανάγκης και στην εκτέλεση ασκήσεων·
- (3) **Στήριξη στη χάραξη πολιτικής** — παροχή βοήθειας και συμβουλών στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη·
- (4) **Αναβάθμιση του ρόλου των συμφεροντούχων** — ανάπτυξη πνεύματος ασφαλείας και διαχείρισης επικινδυνότητας και τόνωση της αμοιβαίας ανταλλαγής πληροφοριών και της ευρείας συνεργασίας μεταξύ παραγόντων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, τόσο για την άντληση άμεσων ωφελημάτων για τους πολίτες και τις ΜΜΕ, όσο και για την ανάπτυξη πνεύματος ετοιμότητας όσον αφορά την ΑΔΠ·
- (5) **Ανάδειξη της Ευρώπης σε βιώσιμο εταίρο σε διεθνές πλαίσιο** — επίτευξη υψηλού επιπέδου συνεργασίας με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς για την προώθηση κοινής παγκόσμιας προσέγγισης όσον αφορά την ΑΔΠ, και ώθηση στην ανάληψη υψηλού επιπέδου διεθνών πρωτοβουλιών στην Ευρώπη·
- (6) **Συνεργασία στην εφαρμογή** — διευκόλυνση της συνεργασίας στην εφαρμογή πολιτικών ΑΔΠ·

- (7) **Καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος** — ανάπτυξη αποτελεσματικής απόκρισης σε παραμέτρους ΑΔΠ σχετικές με το κυβερνοέγκλημα μέσω συνεργασίας με αρχές (τέως) δεύτερου και τρίτου πυλώνα, π.χ. με την Europol.

5. ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Για την υλοποίηση των ανωτέρω επιλογών πολιτικής, στην εκτίμηση επιπτώσεων (Κεφάλαιο 4 και Παράρτημα 4) εξετάζονται ορισμένα ενδεχόμενα οργανωτικά σχήματα, όπου περιλαμβάνονται: (i) κάποιος Οργανισμός, (ii) λιγότερο ή περισσότερο συμβατική σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), (iii) άτυπο δίκτυο επαφών, (iv) μόνιμο δίκτυο αρμόδιων οργανισμών, και (v) άμεση ένταξη σε υπηρεσία της Επιτροπής.

Η σύγκριση αυτών των διάφορων οργανωτικών σχημάτων δείχνει ότι η λύση του οργανισμού φαίνεται η καταλληλότερη επιλογή ως μέσου πολιτικής, λόγω των πλεονεκτημάτων της όσον αφορά: (1) την ασφάλεια δικαίου της οργανωτικής δομής καθώς και την ουσία, (2) την καταλληλότητά του για τα ειδικά προβλήματα τομέα τόσο ευαίσθητου όσο η ΑΔΠ (οργανισμός με εξωτερικούς ειδικούς, συντονισμός σχέσεων με συμφεροντούχους, συμμετοχή/δέσμευση κρατών μελών), και (3) την αποδοχή στην κοινότητα ΑΔΠ του ENISA και της φήμης του.

Συνεπώς, οι επιλογές πολιτικής που περιγράφονται στη συνέχεια αναπτύχθηκαν και εκτιμήθηκαν λεπτομερώς για το οργανωτικό σχήμα οργανισμού.

Επιλογή πολιτικής 1: Καμία πολιτική

Στην επιλογή «Καμία πολιτική» θεωρείται ότι ο ENISA θα πάψει να υφίσταται μετά το Μάρτιο του 2012 και ότι κανένα άλλο όργανο της ΕΕ δεν θα αναλάβει το σύνολο ή μέρος των τρεχουσών δραστηριοτήτων του ENISA.

Η παύση της λειτουργίας του ENISA θα μπορούσε να σημαίνει ότι ολόκληρη η επένδυση που έχει πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα, π.χ. για τη συγκρότηση οργανισμού ικανού να προσελκύει άτομα υψηλώς ειδικευμένα, να αποκτά πείρα και να δημιουργεί δίκτυα με τους συμφεροντούχους και μεταξύ τους καθώς και με διεθνείς οργανισμούς, θα παύσει τη στιγμή που ο υφιστάμενος Οργανισμός έχει φθάσει σε φάση ωριμότητας.

Ο σύνθετος χαρακτήρας του προβλήματος της ΑΔΠ στην Ευρώπη απαιτεί εκσυγχρονισμένο και ισχυρό οργανισμό και όχι την παύση της λειτουργίας του υφιστάμενου. Αυτό επιβεβαιώνεται με το σαφή ρόλο που δόθηκε στον ENISA, π.χ. στο αναθεωρημένο κανονιστικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές ανακοινώσεις¹⁰, και με τη γενική στήριξη που εκφράστηκε από τους συμφεροντούχους στην ιδέα για ευρωπαϊκό Οργανισμό ΑΔΠ με σημαντικότερο ρόλο.

Επιλογή πολιτικής 2: Συνέχεια όπως μέχρι τώρα

Η επιλογή 2 αντιπροσωπεύει την εκδοχή «λειτουργία κατά τα ειωθότα», δηλαδή τη συνέχιση του ίδιου μέσου πολιτικής με πανομοιότυπο τρόπο και με τους ίδιους πόρους. Μεταξύ των συμφεροντούχων υπάρχει γενική ομολογία ότι ο ENISA έχει ωριμάσει και έχει καταστεί αξιόπιστο σημείο αναφοράς για θέματα ΑΔΠ, και έχει αναδειχθεί σε κέντρο αριστείας στον τομέα του.

¹⁰ Βλέπε διεύθυνση: <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:2009:337:SOM:EN:HTML>.

Δεδομένων των υφιστάμενων περιορισμών επάνδρωσης και χρηματοδότησης, ο Οργανισμός θα μπορεί να επηρεάζει μόνο περιορισμένο πλήθος θεμάτων ΑΔΠ. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις γενικότερες προσδοκίες των συμφεροντούχων. Αν ο Οργανισμός δεν αποκτήσει τη δυνατότητα περαιτέρω εξέλιξης και απόκρισης στις αυξανόμενες προσδοκίες, θα ήταν δυνατόν να υπάρξει μελλοντικά κρίση αξιοπιστίας.

Επιλογή πολιτικής 3: Επέκταση των λειτουργιών που έχουν καθορισθεί τώρα για τον ENISA και προσθήκη οργανισμών επιβολής του νόμου και προστασίας της ιδιωτικότητας, ως συμφεροντούχων πλήρους ικανότητας

Στο πλαίσιο αυτής της επιλογής, ο ρόλος οργανισμού ΑΔΠ αναμένεται ότι θα επεκταθεί, με εστίαση:

- στην ανάπτυξη και τη διατήρηση δικτύου σύνδεσης μεταξύ συμφεροντούχων και δικτύου γνώσεων·
- στην ανάδειξή του σε κέντρο στήριξης της ΑΔΠ για τη χάραξη πολιτικής και την εφαρμογή πολιτικής (ειδικότερα όσον αφορά ηλε-ιδιωτικότητα, την ηλε-σήμανση, την ηλε-ταυτοποίηση και τους κανονισμούς σχετικά με τις προμήθειες για την ΑΔΠ)·
- στη στήριξη της πολιτικής της ΕΕ για την ΠΥΠΖΣ και την ικανότητα αποκατάστασης (π.χ. ασκήσεις, EP3R¹¹, Ανταλλαγή Πληροφοριών σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο και Σύστημα Προειδοποίησης, κ.λ.π.)·
- στη συγκρότηση ενωσιακού πλαισίου συλλογής δεδομένων για την ΑΔΠ, περιλαμβανόμενης της ανάπτυξης μεθόδων και πρακτικών για αναφορά και ανταλλαγή σε νομικό επίπεδο·
- στη μελέτη και την αναφορά σχετικά με τα οικονομικά της ΑΔΠ·
- στην τόνωση της συνεργασίας με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς για την προώθηση κοινής παγκόσμιας προσέγγισης όσον αφορά την ΑΔΠ, και ώθηση σε ανωτάτου επιπέδου διεθνείς πρωτοβουλίες στην Ευρώπη·
- στην εκτέλεση μη επιχειρησιακού χαρακτήρα εργασιών σχετιζόμενων με παραμέτρους της ΑΔΠ, όσον αφορά την επιβολή της νομοθεσίας και τη νομική συνεργασία.

Ο Οργανισμός πρέπει να διαθέτει όλους τους αναγκαίους πόρους για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων κατά τρόπο ικανοποιητικό και σε βάθος, δηλαδή να έχει τη δυνατότητα πραγματικής επιρροής. Με περισσότερους διαθέσιμους πόρους, ο ENISA θα μπορούσε να αναλάβει πολύ μεγαλύτερο προδραστικό ρόλο καθώς και περισσότερες πρωτοβουλίες για την τόνωση της ενεργής συνεργασίας με τους συμφεροντούχους. Επιπλέον, αυτή η νέα κατάσταση αναμένεται ότι θα δώσει δυνατότητα μεγαλύτερης ευελιξίας για ταχεία αντίδραση σε μεταβολές του σταθερά εξελισσόμενου περιβάλλοντος της ΑΔΠ.

Επιλογή πολιτικής 4: Προσθήκη επιχειρησιακών λειτουργιών για την καταπολέμηση των κυβερνοεπιθέσεων και την απόκριση σε κυβερνοσυμβάντα

Επιπλέον προς τις πρωτοβουλίες που αναφέρονται υπό την επιλογή 3, ο Οργανισμός πρέπει να αναλαμβάνει επιχειρησιακές λειτουργίες όπως η ανάληψη ενεργότερου ρόλου στην ΠΥΠΖΣ, π.χ. με την πρόληψη και την απόκριση σε συμβάντα, ενεργώντας ειδικότερα ως Πληροφορική Ομάδα Απόκρισης σε περίπτωση Ανάγκης για θέματα ΑΔΠ της ΕΕ (ΠΟΑΑ -

¹¹ European Public Private Partnership for Resilience (Ευρωπαϊκή εταιρική συνεργασία δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την ικανότητα αποκατάστασης), βλέπε COM(2009)149.

CERT) και με το συντονισμό εθνικών ΠΟΑΑ, ως κέντρο δράσης σε περίπτωση ανάγκης για ΑΔΠ στην ΕΕ, περιλαμβανομένων αμφίδρομων καθημερινών διοικητικών δραστηριοτήτων και χειρισμού περιπτώσεων έκτακτης ανάγκης.

Αυτή η επιλογή αναμένεται ότι θα απαιτήσει ουσιώδη αύξηση του προϋπολογισμού και των ανθρώπινων πόρων του οργανισμού, σημείο το οποίο εγείρει ανησυχίες σχετικά με την ικανότητα απορρόφησης και την αποτελεσματική χρήση του προϋπολογισμού σε σχέση με τα προς επίτευξη ωφελήματα.

Επιλογή πολιτικής 5: Προσθήκη επιχειρησιακών λειτουργιών για την υποστήριξη της επιβολής νομοθεσίας και των νομικών αρχών στην καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος

Επιπλέον προς τις ενέργειες που αναφέρονται στην επιλογή 4, η παρούσα επιλογή μπορεί να περιλαμβάνει λειτουργίες του οργανισμού σχετιζόμενες με:

- Την παροχή στήριξης στο δικονομικό δίκαιο (βλ. σύμβαση σχετικά με το κυβερνοεγκλημα): π.χ. συλλογή δεδομένων κυκλοφορίας, συγκέντρωση δεδομένων σχετικών με το περιεχόμενο, παρακολούθηση ροών σε περίπτωση επιθέσεων τύπου άρνησης υπηρεσίας·
- Την ανάδειξη του σε κέντρο εμπειρογνωμοσύνης για τη διερεύνηση εγκλημάτων, περιλαμβανόμενων παραμέτρων ΑΔΠ.

Όπως στην επιλογή 4, θα απαιτηθεί ουσιώδης αύξηση των πόρων του οργανισμού, πράγμα που εγείρει ανάλογες ανησυχίες όσον αφορά την ικανότητα απορρόφησης και την αποτελεσματική χρήση του προϋπολογισμού.

6. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Η ανάλυση των ενδεχομένων οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων αποκαλύπτει ότι με την **επιλογή 1** αναμένεται πως θα προκύψουν αρνητικά αποτελέσματα από κάθε άποψη και η κατάσταση θα επιδεινωθεί.

Η **επιλογή 2** υπολείπεται σε σχέση με τη βέλτιστη, επειδή ο Οργανισμός δεν θα διαθέτει τους αναγκαίους πόρους για την επαρκή αντιμετώπιση των προκλήσεων της σταθερής μεταβολής του τοπίου από άποψη ΑΔΠ, οπότε θα μπορούσε να ανακύψει κίνδυνος μείωσης του γοήτρου του και – τελικά - κρίση αξιοπιστίας.

Υπό την **επιλογή 3**, ο εκσυγχρονισμένος Οργανισμός ΑΔΠ θα μπορούσε να συμβάλει:

Στη μείωση του κατακερματισμού των εθνικών προσεγγίσεων (βασικό πρόβλημα 1), στην τόνωση πολιτικής και λήψης αποφάσεων βασιζόμενων σε δεδομένα και σε γνώση/πληροφορίες (βασικό πρόβλημα 3) και στην αύξηση εν γένει της ευαισθησίας σχετικά με την ΑΔΠ και την αντιμετώπιση κινδύνων και προκλήσεων (βασικό πρόβλημα 4) με συμβολή στην:

- αποτελεσματικότερη συλλογή πληροφοριών σχετικών με τους κινδύνους, τις απειλές και τις αδυναμίες κάθε επιμέρους κράτους μέλους·
- αύξηση της διαθεσιμότητας πληροφοριών σχετικά με τρέχουσες και μελλοντικές προκλήσεις και κινδύνους για την ΑΔΠ·

- βελτίωση της ποιότητας της πολιτικής των κρατών μελών σχετικά με τη NIS.

Στη βελτίωση της ικανότητας έγκαιρης προειδοποίησης και απόκρισης στην Ευρώπη (βασικό πρόβλημα 2) με:

- παροχή αρωγής στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη για τη διοργάνωση πανευρωπαϊκών ασκήσεων, επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό οικονομίες κλίμακας στην απόκριση σε συμβάντα σε επίπεδο Ένωσης·
- διευκόλυνση της λειτουργίας του EP3R, η οποία θα μπορούσε μελλοντικά να είχε ως αποτέλεσμα τη σκανδάλιση περισσότερων επενδύσεων με κοινούς στόχους πολιτικής και κοινά πρότυπα σε επίπεδο ΕΕ για την ασφάλεια και την ικανότητα αποκατάστασης.

Στην προαγωγή κοινής συνολικής προσέγγισης ΑΔΠ (βασικό πρόβλημα 5) με:

- αύξηση της ανταλλαγής πληροφοριών και γνώσεων με χώρες εκτός ΕΕ.

Στην αποτελεσματικότερη και επαρκέστερη καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος (βασικό πρόβλημα 7) με:

- συμμετοχή σε μη επιχειρησιακές ενέργειες σχετιζόμενες με παραμέτρους ΑΔΠ όσον αφορά την επιβολή της νομοθεσίας και τη δικαστική συνεργασία, όπως αμφίδρομη ανταλλαγή πληροφοριών και κατάρτιση (π.χ. σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κολλέγιο Αστυνομίας (CEPOL).

Η **επιλογή 4** αναμένεται ότι θα έχει μεγαλύτερη επιρροή σε επιχειρησιακό επίπεδο, υπερβαίνοντας τα αποτελέσματα της επιλογής 3. Ο Οργανισμός, ενεργώντας ως ΠΟΑΑ για την ΑΔΠ στην ΕΕ και με το συντονισμό των εθνικών ΠΟΑΑ, αναμένεται ότι θα συμβάλει στην αύξηση των οικονομιών κλίμακας κατά την απόκριση σε συμβάντα επιπέδου ΕΕ και στη μείωση των επιχειρησιακών κινδύνων για τις επιχειρήσεις, παραδείγματος χάρη λόγω υψηλότερου επιπέδου ασφαλείας και ικανότητας αποκατάστασης.

Η **επιλογή 5** αναμένεται ότι θα έχει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος σε σχέση με τις επιλογές 3 και 4, με την προσθήκη επιχειρησιακών λειτουργικών για την υποστήριξη της επιβολής της νομοθεσίας και των δικαστικών αρχών.

Ωστόσο, ενώ οι επιλογές 4 και 5 εμφανίζουν μεγαλύτερες θετικές επιπτώσεις σε σχέση με την επιλογή 3, και οι δύο αυτές επιλογές είναι μάλλον πολιτικώς ευαίσθητες για τα κράτη μέλη όσον αφορά τις αρμοδιότητές τους για την ΠΥΠΖΣ (δηλαδή τα κράτη μέλη δεν τάσσονται υπέρ των κεντρικών επιχειρησιακών λειτουργιών). Επιπλέον, η διεύρυνση της εντολής όπως αναφέρεται στις επιλογές 4 και 5 είναι δυνατόν να έχει ως αποτέλεσμα να καταστεί η θέση του οργανισμού αμφιλεγόμενη. Επίσης, η προσθήκη αυτών των νέων και τελείως διαφορετικών επιχειρησιακών λειτουργιών στην εντολή του οργανισμού ενδέχεται να εξελιχθεί σε σημαντική πρόκληση βραχυπρόθεσμα, ενώ υπάρχει σημαντικός κίνδυνος να μην είναι σε θέση ο Οργανισμός να αναλάβει δεόντως αυτά τα καθήκοντα εντός εύλογου χρονικού διαστήματος. Τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό: το κόστος εφαρμογής των λύσεων 4 και 5 είναι απαγορευτικά υψηλό - ο απαιτούμενος προϋπολογισμός αναμένεται ότι θα είναι τετραπλάσιος έως πενταπλάσιος σε σχέση με τον τρέχοντα προϋπολογισμό για τον ENISA.

*Κατά την σύγκριση των επιπτώσεων και των πέντε επιλογών πολιτικής σχετικά με το οργανωτικό σχήμα ενός εκσυγχρονισμένου οργανισμού ΑΔΠ, οι επιλογές 1 και 2 πρέπει να αποκλεισθούν, διότι καμία από αυτές δεν παρέχει τη δυνατότητα επαρκούς αντιμετώπισης του πολύπλοκου προβλήματος της ΑΔΠ σε επίπεδο ΕΕ. Αντιθέτως, οι επιλογές 3, 4 και 5 θα μπορούσε να δώσουν στην ΕΕ τη δυνατότητα να χειριστεί μελλοντικά δεόντως το θέμα των πολιτικών επιλογών για την ΑΔΠ. Επί του παρόντος, οι επιλογές 4 και 5 φαίνονται εξαιρετικά φιλόδοξες, αφενός όσον αφορά τις πολιτικές ευαισθησίες των περισσότερων κρατών μελών και αφετέρου όσον αφορά τις επιπτώσεις στον προϋπολογισμό. Συνεπώς, **η επιλογή 3 φαίνεται ότι αποτελεί τη βέλτιστη λύση για την αντιμετώπιση κατά τον καλύτερο τρόπο των πέντε προβλημάτων ΑΔΠ που εντοπίστηκαν.***

7. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: ΤΡΟΠΟΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΥΜΗΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η πολιτική πρωτοβουλία πρέπει να προβλέψει περιοδικές αξιολογήσεις οι οποίες θα διαβιβάζονται από την Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο και θα δημοσιεύονται. Οι εν λόγω αξιολογήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απόψεις όλων των σχετικών συμφεροντούχων, με βάση όρους εντολής συμφωνούμενους με το διοικητικό συμβούλιο του οργανισμού, και πρέπει να εκτιμούν την αποτελεσματικότητα του οργανισμού στην επίτευξη των στόχων του, κατά πόσον ο Οργανισμός παραμένει αποτελεσματικό μέσο και κατά πόσον πρέπει, ενδεχομένως, να επέλθουν στην εντολή και/ή σε άλλες παραμέτρους του ιδρυτικού κανονισμού του οργανισμού τροποποιήσεις. Σε συνέχεια της αξιολόγησης, το διοικητικό συμβούλιο του οργανισμού πρέπει να εκδίδει συστάσεις προς την Επιτροπή όσον αφορά τις ενδεδειγμένες τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν στον κανονισμό. Το διοικητικό συμβούλιο και ο εκτελεστικός διευθυντής του οργανισμού πρέπει να λαμβάνουν τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων υπόψη τους στον πολυετή προγραμματισμό του οργανισμού.

ΟΙ ενέργειες του οργανισμού υπόκεινται στην επιτήρηση του Διαμεσολαβητή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 228 της Συνθήκης.